

Результати першого року упровадження Концепції «Нова українська школа» в базовій середній школі.

Доповідач: Любов Ярмоленко, консультант ЦПРПП.

2022-2023 навчальний рік для базової школи був особливим. З 1 вересня 2022 року п'яті класи приступили до апробації Державного стандарту базової середньої освіти, тобто продовжили реформу Нової української школи.

Нова українська школа – це довготермінова, розпочата у 2018 році, реформа шкільництва, яка передбачає створення школи, де діти будуть навчатися через діяльність, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у житті». Це реформа, яку зараз реалізовує Міністерство освіти і науки спільно з сотнями вчителів і управлінців з освіти у всій Україні. Нова українська школа – це освіта нових сенсів, дитиноцентризму і поваги до кожної людини. НУШ – це цікава, практикоорієнтована, безпечна і дружня до дитини школа. А для батьків вона – відкрита, чесна і націлена на співпрацю.

Було створено нормативну базу. Це, насамперед, ключовий документ - Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Відповідно до нього була розроблена і наказом МОНУ від 19.02.2021 № 235 («Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти») затверджена типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти.

Документ створив умови для продовження реформи «Нова українська школа» у 5-9 класах із 1 вересня 2022 року.

Згідно з програмою, питання навчального навантаження учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти врегульовані Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України 25.09.2020 № 2205 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394) і Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів, визначене типовою освітньою програмою, відповідає базовому навчальному плану Державного стандарту.

Навчальне навантаження на тиждень не змінилося порівняно з попередніми навчальними планами.

Кількість додаткових годин, визначених типовою освітньою програмою, також відповідає базовому навчальному плану Державного стандарту .

Кількість уроків з фізичної культури (не менше трьох разів на тиждень для кожного класу) встановлена Законом України «Про фізичну культуру і спорт» (частина четверта статті 26).

Також хочу зазначити, що згідно з типовим навчальним планом типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти реалізація соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі здійснюється через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (5-9 класи) і предмет «Підприємництво і фінансова грамотність» (8-9 класи).

Окрім того, типовим навчальним планом передбачена можливість вивчення учнями 5-6 класів у межах соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі одного з предметів: «Етика», «Культура добросусідства» або іншого курсу морального спрямування.

Заклад освіти з урахуванням освітніх потреб учнів ухвалював рішення щодо включення до освітньої програми одного з предметів: «Етика», «Культура добросусідства» або інший курс

морального спрямування чи вивчення відповідних питань в межах інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».

Відповідно до типової освітньої програми створені модельні програми, а наказом Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898, від 29 вересня 2021 року №1031, від 13 грудня 2021 року №1358, від 02 лютого 2022 року № 96, від 09 лютого 2022 року № 143, від 11 квітня 2022 року № 324) надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» 95 модельним навчальним програмам для базової середньої освіти, у змісті яких реалізуються концептуальні засади нового Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Наказом МОНУ № 752 від 17 серпня 2022 року «Про модельні навчальні програми «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти» надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельній навчальній програмі «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Педан О. С. Коломощь Г. А., Боляк А. А., Дервянко В. В. та ін.

Ці програми забезпечують формування у дітей базових компетенцій освіти упродовж життя, але не обмежуються виключно ними.

В сьогоднішні вчитися потрібно постійно, і не просто заради оцінок чи диплому, а для того, щоб сформувати в собі обов'язкові наскрізні вміння і навички, розвиток яких є головним завданням НУШ:

- системне та критичне мислення
- уміння чітко висловлювати думки як письмово, так і усно
- здатність логічно обґрунтовувати свої ствердження
- уміння адекватно сприймати прочитану інформацію
- ініціативність
- творчість
- контроль емоцій
- здатність оцінювати ризики, розв'язувати проблеми, приймати рішення та співпрацювати з іншими людьми.

Розвиток цих навичок у дитини допоможе їй краще справлятися з новими викликами в реальному житті.

Допомогти учням розвинути у собі ці вміння і навички покликані їх учителі-наставники, роль яких у НУШ змінюється. Вони мають стати для своїх вихованців іноді консультантами, іноді тьюторами, іноді модераторами. Але завжди між учителем і учнем повинні панувати дружні, довірливі, партнерські стосунки. Цього не було в старій школі. І не всі вчителі готові до такої організації освітнього процесу. Тому їх потрібно було навчити.

До 01.01.2023 поетапно, за графіком КОПОПК 358 учителів-предметників 30 нашої громади пройшли курси підвищення кваліфікації для роботи у 5 класі НУШ.

У жовтні-грудні 2021 року на основі наказу ДОН КОДА від 13 вересня 2021 року № 168 «Про організацію та проведення підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію нового Державного стандарту базової середньої освіти, відповідно до положень Концепції «Нова українська школа» пройшли підготовку для роботи у 5-6 класах НУШ 17 учителів Княжицького ліцею і 23 педагоги Броварського ліцею № 8.

У цьому році протягом серпня-жовтня (точні терміни невідомі) буде проведено підготовку вчителів для роботи в 7-9 класах. Незалежно від проходження вчителями курсів

підвищення кваліфікації із отриманням свідоцтва, кожен учитель-предметник повинен мати сертифікат про проходження підготовки за програмою НУШ.

Шлях переходу базової школи в режим НУШ першими пройшли пілотні класи Княжицького та Броварського ліцею № 8.

Особливості пілотування та масового упровадження реформи НУШ у базовій середній школі:

- Добровільна згода і бажання закладів освіти брати участь у пілотному проєкті;

Педагоги цих закладів першими апробували нові підходи до організації освітнього процесу (інтегроване навчання, діяльнісний підхід до організації освітнього процесу, STEM-підхід до організації навчального процесу, створення творчого середовища для навчання, масштабне впровадження ІКТ) та модельні програми.

Змінився підхід і до оцінки результатів. Віднині головним їх призначенням став аналіз прогресу з внесенням відповідних коректив до плану навчання, а не «вирок» успішності учня. З'явився новий вид оцінювання навчальних досягнень учнів, так зване формувальне оцінювання та Свідоцтва досягнень.

У зв'язку із введенням НУШ у базову школу педагогам надана можливість пройти сертифікацію. Цього року це буде доступно учителям математики й української мови та літератури, які вперше візьмуть участь у пілотному етапі сертифікації для вчителів базової середньої освіти. 27 лютого 2023 року наказом МОН для них затверджено програми тестування.

Можливість пройти сертифікацію, відповідно до наказу МОН, у 2023 році матимуть по 500 учителів математики й української мови та літератури, які забезпечують реалізацію нового Державного стандарту на першому циклі базової загальної середньої освіти, тобто тих, хто викладає у 5-6 класах.

Відповідно до Положення про сертифікацію педагогічних працівників учителі беруть участь у сертифікації винятково на добровільних засадах і це їм зараховується як атестація (чергова чи позачергова).

Реєстрація для участі в сертифікації триватиме упродовж **1–11 серпня**:

- основний етап (1–7 серпня) – у межах граничної кількості для кожного регіону;
- додатковий етап (7–11 серпня) – у межах загальної граничної кількості.

З 24 квітня 2023 року Державна служба якості освіти України оголошує добір експертів для забезпечення третього етапу сертифікації педагогічних працівників — вчителів української мови і літератури та математики, які здійснюють реалізацію нового державного стандарту на першому циклі базової загальної середньої освіти.

Якщо ви педагогічний, науково-педагогічний працівник, і досвід вашої педагогічної діяльності не менше 5 років можна зареєструватисьна:

- кандидати в експерти з **української мови та літератури**;
- кандидати в експерти з **математики**.

Реєстрація триватиме до 30 червня 2023 року.

Протягом 2021/2022 н.р. та 2022/2023 н.р. ЦПРПП були проведені методичні заходи, що сприяли поширенню досвіду роботи ЗО у нових умовах:

Заходи з розповсюдження досвіду пілотних ЗО:

Наради для заступників з НВР: січень 2022 року; лютий 2023 року. Заступники директорів Княжицького ліцею Світлана Іванівна Юрченко та Броварського ліцею № 8 Людмила Миколаївна Піскова на нараді у січні 2022 року детально проаналізували хід реалізації

пілотного проєкту у своїх закладах освіти, відповіли на запитання колег. Ці заклади для ЗО громади є опорними у плані переходу базової школи на новий зміст навчання.

Консультантами ЦПРПП постійно надавалась необхідна методична допомога.

Заходи з розповсюдження досвіду роботи професійних спільнот ЗО із питань упровадження основних положень Концепції НУШ у 5 класі:

А семінари цього року в Требухівському ліцеї (тема «Новітні технології навчання в освітньому процесі базової середньої школи»), Броварському ліцеї №9 (2 семінари для вчителів біології з питань упровадження основних положень Концепції НУШ у базовій школі), Броварському ліцеї № 7 для вчителів мистецьких дисциплін, Броварському ліцеї № 8 – для вчителів інформатики, Броварському ліцеї №5 засідання професійної спільноти молодих учителів іноземних мов, 2 онлайн-семінари для професійних спільнот учителів мистецьких дисциплін показали, що вчителі базової школи гідно продовжують реформу НУШ та напрацювання початкової школи.

Проблеми, що довелось вирішувати ЗО нашої громади при пілотуванні НУШ та масовому переході на навчання учнів 5-х класів:

- проблеми з підручниками; (Хоч вчителі дуже прив'язані до друкованих підручників, але є електронні. І хто з ними працює і навчив цього дітей, це навіть краще);

- незвичність оцінювання навчальних досягнень (формувальне оцінювання) і відсутність середнього балу; врахування при цьому старань учня, його прогрес - не всі вчителі ще до цього готові;

- складність в оформленні класного журналу, (з цього приводу було найбільше запитань, особливо в кінці семестрів);

- важко вчителям дається діяльнісний підхід до організації освітнього процесу; підготовка наочності (а її треба багато); володіння (на сьогодні, здебільшого, вже віртуозне) ІКТ. І наші вчителі в цьому плані прогресивні.

Провівши опитування серед учителів, виокремила найголовнішу проблему - невпевненість учителів у навчально-методичному забезпеченні. Бо ковід і особливо війна не дає можливості фінансувати придбання обладнання для навчальних кабінетів. Але програми є, є й підручники. Є дуже багато освітніх каналів і матеріалів на ЮТУБі з цікавими, сучасними відео, які полегшують працю педагогам. Особливо, коли це стосується проведення дослідів, демонстрації використання виучуваного матеріалу із застосуванням у житті, навколишньому світі. Підготовку вчителі проходять, ІКТ освоїли і, вважаю, непогано, ними заклади забезпечені. Умови, в яких довелося працювати в цьому році, складні, але багато залежить від учителя, від його бажання зробити надможливе в тих умовах, у яких знаходимося. Це фронт. Наш, освітянський. І ми маємо його успішно, переможно здолати.